

N:o 108.

Af Herr **S. Ribbing:** *Om upphäfvande af 16 Kap. 11 § Kyrkolagen samt ändring i 14 Kap. 1 § Giftermåls-bulken och Kongl. Förordningen den 27 April 1810.*

Sistlidne riksdag väckte Herr L. J. Hierta en motion, afseende att afhjelpa eller mildra de beklagansvärda förhållanden, som, enligt hvad erfarenheten blott alltför väl visar, ofta i äktenskap uppstå genom mannens tanklöshet, försumlighet eller godtycke och hjertlöshet vid förvaltningen af familjens egendom och omsorgen för dess utkomst. Meningarne om medlen att afhjelpa detta onda kunna vara olika, utan att sådant hindrar öfverensstämmelse i erkännandet af det ondas befintlighet och det talande behovet af att äfven, såvidt på lagstiftningen ankommer, derföre söka finna bot. Herr Hiertas motion afsåg endast de fall, der det beklagliga missförhållandet uppstått genom mannens förvållande och missbruk af sin målsmansrätt öfver hustrun och hennes egendom, der den sistnämnda egde och i familjen införde egendom eller genom »särskildt yrke förvärfvat sådan. Men äfven med erkännande af att en behjertansvärdt olycklig belägenhet i ekonomiskt och moraliskt afseende för den ena maken och barnen, oftast för *hustrun* och barnen, uppstår genom *mannens* slöseri, dryckenskap eller våldsamma sinnelag, torde dock ej fullt skäl vara, att endast till afseende på detta förhållande inskränka förslag till laga stadganden. Icke heller torde kunna nekas, att, vid sådant beklagligt förhållande som ofvan antyddas, det ganska ofta skulle bereda den ena maken — hon må i boet hafva infört enskild förmögenhet eller hafva förvärfvat sådan, eller icke — väsendtlig lättnad att genom sitt arbete och omsorg bereda sig sjelf och barnen ett tarfligt uppehälle, om hon blott vore befriad från den andra och tryggad mot dess slöseri, förskingring af hvad som kan förtjenas, och våldsamt. Det vore beredande af en hjälp i afseende på ofvan påpekade olyckor och svårigheter i *alla* de äktenskap, der sådana inträffat, som den motion afser, hvilken jag härmedelst går att vördsamt afgifva, och detta

så mycket heldre som, hvad särskildt angår de äkta makar hvilka ega någon förmögenhet, dessa genom stadgandet i Kap 13 § 4 Giftermåls-balken redan ega ett medel att få ett olyckligt äktenskap upplöst, hvilket ej står de fattigare till buds.

I Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om boskilnad af den 18 September 1862 § 2 stadgas, bland annat, att hustrun ege rätt att boskilnad söka i det fall, att mannen genom försummelse eller vanvård af boets angelägenheter eller boets belastande med gäld utan motsvarande nytta, kan anses sitt målsmanskap missbruka; och i Kongl. Förordningen angående äktenskapsskilnader af den 27 April 1810 heter det, bland annat, att, när den ena maken beträdes med slöseri, dryckenskap och våldsamt sinnelag, samt när en sådan stridighet i lynne och tänkesätt hos begge makarne sig yppar, som under beständiga tillfällen till utbrott slutligen öfvergår till afsky och hat, då må underdånig ansökning om nådig tillåtelse till skilnad ingifvas till Justitie-revisions-expeditionen, hvarvid behöriga bevis efter omständigheterna företes om undergångna sådana varningsgrader, som Kap. 14 § 1 Giftermåls-balken, Kap. 19 § 4 Ärfda-balken och Kyrkolagen anvisa; och vill Kongl. Maj:t, sedan andra maken blifvit hörd samt domkapitlet med vederbörande presterskaps betyg och eget underdånigt utlåtande inkommit, sitt beslut öfver ansökningen, efter Högsta Domstolens hörande, i Stats-Rådet fatta. Men det synes mig otvifvelaktigt, att ett väsendtligt hinder för den oskyldiga maken — synnerligen när denna är hustrun — att begagna sig af de henne sålunda lagligen gifna medel att söka och vinna vare sig boskilnad eller äktenskapsskilnad, ligger i den omständighet, att, så länge, under ansökningen och undergåendet af de preliminära varningsgraderna eller äfven efter vunnen boskilnad, makarne skola bo tillsammans och mannens målmansrätt öfver hustrun kvarstår, den oskyldiga maken eller företrädesvis hustrun ej *vågar* begagna sin lagliga rätt till ansökan. Då härtill vidare kommer, att, enligt hvad vidsträckt erfarenhet hos praktiske jurister ger vid handen, de varningar inför kyrkoherde, kyrkoråd och domkapitel, hvilka i Kap. 14 § 1 Giftermåls-balken samt Kap. 16 § 8 Kyrkolagen stadgas, och hvilka icke äro förenade med skilnad till säng och säte, ytterst sällan, om någonsin, sedan de äkta makarnes inbördes förhållande blifvit sådant, som för dessa varningars utdelande förutsättes, leda till det med desamma afsedda syftemål, då samma varningar följaktligen synas föga hafva någon annan verkan än den att försvåra och försena vinnande af äktenskapsskilnad, äfven der sådan är befogad och af lag och Kongl. Förordning såsom giltiga erkända skäl till dess vinnande äro för handen, men väl medföra nya anledningar till att ytterligare reta och förbittra den felaktige maken mot den klagande, så synes

intet skäl af afgörande vigt förefinnas till deras bibehållande. Redan med deras upphäfvande skulle, af ofvan angifna grund, ett hufvudsakligt hinder vara undanröjdt för den ena maken att, der omständigheterna så kräfvä, ernå den fördel stadgandet i ofvan citerade § af Boskilnadsförordningen åsyftar och att vinna den rätt, den Kongl. Förordningen af den 27 April 1810 henne under gifna förhållanden tillerkänner, om hon genast finge gå till laga domstol och, der hennes klagomål funnes befogade, vinna skilnad från den andre maken till säng och säte med förbud för makarne att under tiden för nämnda skilnad hvarandra besöka. Men för lättnad i vinnande af samma, ofvannämnda ändamål synes mig, för det andra, ock fordras, att den skilnad till säng och säte, som nu endast såsom en varning på ett år kan ådömas, äfven skall inträda såsom en laglig följd af att ena maken med anledning af den andres slöseri, dryckenskap eller vådsamma sinnelag i stöd af 1810 års Förordning hos Kongl. Maj:t söker äktenskapsskilnad och fortvara, till dess samma ansökan af Kongl. Maj:t slutligen hunnit afgöras: den klagande maken blefve nemligen på sådant sätt befriad från alla de ytterligare svårigheter och den möjliga misshandling, som sjelfva ingifvandet till Kongl. Maj:t af ansökan lätteligen och sannolikt annars skulle föranleda.

Då jag af ofvan anförda grunder går att föreslå de ändringar i gällande lagar och författningar, hvilka af samma grunder äro följder, förbiser jag dervid visserligen icke vigten af äktenskapets helgd, äfvensom deraf att lagen icke genom sina stadganden, direkte eller indirekte, må föranleda till ett lättsinnigt upplösande af äktenskapet, hvaraf då ett lika lättsinnigt ingående af detsamma kunde framkallas. Men å andra sidan kan jag ej heller förbise, att ett äktenskap, fortsatt under sådana förhållanden som de ofvan omnämnda, med afseende på äktenskapets verkliga natur och ändamål, endast är ett sådant till namnet och den yttre formen, i verkligheten åter en tvungen sammanlefnad mellan makarne med lika förderfliga, och de med äktenskapet afsedda lika motsatta, ekonomiska och än mer moraliska följder för makarne sjelfva som för barnen.

Jag får derföre vördsamt föreslå, det Riksdagen för sin del beslutar: att Kyrkolagens 16 Kap. 11 § upphäfves; att Kap. 14 § 1 Giftermåls-balken erhåller följande lydelse: Der hat och bitterhet mellan man och hustru uppkommit, döme Rätten, om endera det yrkar, till skilnad på ett år till säng och säte; ege ock, der så nödigt pröfvas, förbjuda makarne vid vite af fängelse att hvarandra under den tid besöka;

att, såsom en följd häraf, stadgandet i Kongl. Förordningen af den 27 April 1810, att make, som för den andres slöseri m. m.

söker äktenskapsskilnad hos Konungen, skall dervid förete bevis »om undergångna sådana varningsgrader som 14 Kap. 1 § Giftermåls-balken, 19 Kap. 4 § Ärfda-balken samt Kyrkolagen anvisa», i stället får följande lydelse: om undergången sådan varning, som 14 kap. 1 § Giftermåls-balken anvisar;

samt att efter orden i samma förordning: »och vill Konungen — — — i Stats-Rådet fatta» tillägges: så snart ansökan af ofvan omförmälda beskaffenhet till Kongl. Maj:ts inkommit, förordnar Konungen i Stats-Rådet, att makarne icke må, vid vite af fängelse, besöka hvarandra, intilldess att Kongl. Maj:ts beslut angående äktenskapsskilnaden fallit.

Om remiss till Lag-Utskottet af denna min motion anhåller jag vördsamt.

Stockholm den 24 Januari 1868.

Sigurd Ribbing.

N:o 109.

Af Herr **L. Öhlin**: *Med förslag till lindring i rustnings- och roterings-besväret.*

Att landets modernäring jordbruket befinner sig uti en betryckt ställning är allmänt känt, och att detta betryck inverkar menligt äfven på andra näringar är jemväl bekant. Orsaken till detta onda torde få sökas, icke allenast uti de många och ojemnt fördelade grundskatter, som tynga på jordbruket, utan ock uti sednare tiders tull- och banklagstiftningar, hvarigenom dels alla utvägar till låns erhållande på längre tid och på någorlunda drägliga vilkor blifvit stängda för jordbrukaren, dels ock att värdet på de produkter jordbrukaren har att afyttra blifvit genom tullfri införsel af enahanda varor från utlandet nedsatt.

Att detta onda bör afhjelpas, derom kunna meningarne icke vara delade, men sättet för dess genomförande är svårare att utfinna. Franska